

מקדימים מכה לתרופה?

שינוי חוק איסור לשון הרע ימנע ביקורת אמיתית

08:14 24.07.2008 האת: דור ליאונד

הצעת חוק פרטית חדשה לתיקון חוק איסור לשון הרע עשויה לחולל מהפכה בדיני לשון הרע. עיון בדברי ההסבר של הצעת החוק מטעם ח"כ גלעד ארדן, הנתמכת על ידי כ-30 חברי כנסת, מגלה שמטרתה חיזוק מעמד התובעים באמצעות שני שינויים מרכזיים בחוק הקיים. הראשון - העלאת רף הפיצוי שבית המשפט מוסמך לפסוק ללא צורך בהוכחת נזק, והשני - עיצוב מחדש של צו המניעה בדיני לשון הרע באופן שיקל על התובע למנוע פרסום של דבר לשון הרע.

במסגרת התיקון, ישונה החוק כך שבית המשפט יוסמך להורות על פיצוי של עד 300 אלף שקל ללא הוכחת נזק ובהתחשב בחומרת הפרסום - פי שישה מהסכום כיום. במקרה בו יוכח שלמפרסם היתה כוונה לפגוע, הפיצוי עשוי להאמיר, ללא צורך בהוכחת נזק, עד 450 אלף שקל.

במקביל לניסיון להעצים את התרופה הכספית לנפגע, מבקשת ההצעה לשנות גם את כללי המשחק בכל הקשור למתן צו מניעה מקדים כנגד פרסומים פוגעניים. עיון ברשימת המקרים בהם ידרש צו מניעה, מגלה כרסום דרמטי בהגנות שבחוק ביחס לפרסומים המהווים לשון הרע, ושיש אינטרס ציבורי בפרסומם.

כך למשל, לפי התיקון, די בכך שפירסום פוגעני שעדיין לא התפרסם יהיה "בוטה בלשון ובנוסח", כדי שהתובע יוכל לקבל צו מניעה. אימוץ ההצעות ישלול, הלכה למעשה, את ההגנה לביטויים שעניינם ביקורת חריפה, גם במקרה בו הם מתבססים על עובדות, וכן את ההגנה לביטויים שהם הבעת דעה בתום לב על עניינים שאינם בהכרח עניין ציבורי. השאלה היא אם כן, האם ייפגע מעמד חלק מההגנות שבחוק גם לעניין הכרעה בחבות המזיקית, במקרה בו כבר בוצע הפרסום.

פרסומים בעניינים ציבוריים ובנושאי משרות ציבוריות הם מהסוג שאין להקל במניעתו. מניעת מידע במקרים כאלה לא הולמת שיטת משפט המכירה בחשיבות חופש הביטוי. כך, זניחת התרופות הקבועות בחוק איסור לשון הרע, תוך קידוש סעד צו המניעה הזמני כ"תרופה המושלמת" לעולת לשון הרע עוד בטרם התממשה, לא רק שאינה צפויה לייצר הסדר יעיל ורצוי, אלא שגם קרוב לוודאי תתברר כמכה קשה לחופש הביטוי וחופש העיתונות, בבחינת הקדמת מכה לתרופה, ולא להיפך.

הכותב הוא עו"ד ממשרד זאב ליאונד ושות', המתמחה, בין היתר, בדיני תקשורת, עיתונות ולשון הרע

